

طراحی خیابان‌های پیاده‌محور، افزایش تعاملات اجتماعی، تشویق به ایجاد شهرهایی انسانی‌تر

مهرناز مولوی^۱، ایرج برگگل^۲، سارا اکبری پورسلیمی^{۳*}

- ۱- دکترای شهرسازی، استادیار گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه گیلان، رشت mehrnaz.molavi@gmail.com
- ۲- دکترای مهندسی و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل، استادیار گروه مهندسی عمران، دانشکده فنی، دانشگاه گیلان، رشت bargegol@yahoo.com
- ۳- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه گیلان، رشت saraakbaripoor@yahoo.com

چکیده

امروزه، کیفیت و جذابیت فضاهای عمومی شهری به یکی از مهم‌ترین سنجه‌های توسعه‌یافتگی و قابلیت زندگی در شهرها بدل گردیده است. در این میان، پیاده‌راه‌ها به دلیل ویژگی‌های خود در ایجاد تعاملات اجتماعی در عصر ارتباطات مجازی و تحریک اقتصادی نواحی پیرامونی و نیز به عنوان پهنه‌هایی چندعملکردی که دامنه گسترده‌ای از فعالیت‌ها را دربر می‌گیرند، از نقشی اساسی برخوردار می‌باشند. اما علی‌رغم وجود سابقه‌ای بیش از نیم قرن در جوامع پیشرو در این زمینه و در حالی‌که در آستانه هزاره سوم بسیاری از شهرهای دنیا، پیاده‌مداری را در حد چشم‌انداز اصلی توسعه شهری ارتقاء داده‌اند، به نظر می‌رسد که توسعه شهرها در دوران معاصر در کشورمان، در گسستی عمیق با سنت گذشته خود، خودرومدار و بر مبنای تسهیل هرچه بیشتر حرکت سواره بوده و آنچنان‌که باید به فضاها و محدوده‌های پیاده و اهمیت آن‌ها در ایجاد سرزندگی و پویایی شهری توجه نگردیده است. در مقاله حاضر تلاش بر آن است تا با روشی تحلیلی-توصیفی و بر اساس موارد فوق، با مروری بر پیشینه خیابان و نقش آن در شهرها از گذشته تاکنون، به نقش عابر پیاده در احیای فضاهای شهری و اهمیت پیاده‌روی و پیاده‌راه در توسعه شهرها پرداخته شود و در نهایت به ارائه راهکارهایی جهت حضور هرچه بیشتر مردم در این فضاهای شهری می‌انجامد تا با ایجاد فضاهای مناسب برای تعاملات اجتماعی، در ایجاد شهرهایی انسانی‌تر مؤثر واقع شود. نتایج حاصل از مطالعه نشان می‌دهد هسته فضای شهری، مخصوص عابر پیاده است و زندگی پیاده در شهر مایه اصلی شکل‌گیری اجتماع و روح شهر است که موجب آرامش خاطر و تعادل روانی شهروندان می‌شود و باید که با پرداختن به این جنبه در طراحی شهری، فضاهای شهری را انسانی‌تر و با سازگاری بیشتر با خصوصیات بشری ساخت.

واژه‌های کلیدی: فضاهای عمومی شهری، پیاده‌راه، تعاملات اجتماعی، خیابان، عابر پیاده، شهر انسانی

۱- مقدمه

امروزه با ورود اتومبیل به عرصه فضاهای شهری و تسلط آن بر شهر، به مرور پیاده‌مداری به دست فراموشی سپرده شد و نقش خیابان به عنوان مکانی برای تعاملات اجتماعی، دیدارها، برخوردها و صحنه حضور شهروندان شدیداً تضعیف شده است. [۱] نتیجه اشتباهات متخصصان و مدیران ما باعث شده است تا شهروندان ما، خیابان شهری را مجموعه‌ای از تداخل حرکت‌های سواره و پیاده و اغتشاش و بی‌نظمی، ترافیک و